

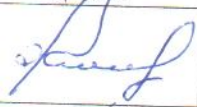
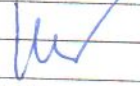
Бекітемін
Басқарма төрағасы — Ректор
М. Е. Шоранов

« _____ » 2025 ж.

Қысқартылған оқу мерзімдерін көздейтін "Медициналық-профилактикалық іс" білім беру бағдарламасы бойынша оқуға түсетін адамдарға арналған қабылдау емтиханының бағдарламасы

Құрастырылған/ Талқыланды:	Қолы	Аты-жөні
Қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасының меңгерушісі		Кожекенова Ж.А.
Академик Т. Шарманов атындағы нутрициология кафедрасының меңгерушісі		Қайнарбаева М.С.
АИТВ инфекция және инфекциялық бақылау курсымен эпидемиология кафедрасының меңгерушісі		Мергенова Г.А.
Қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасының лекторы		Рамазанова М.А.
Келісілді		
Проректор		Калматаева Ж.А.
Х.Досмухамедов атындағы ҚДС мектебінің деканы		Нурбакыт А.Н.
Х.Досмухамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебінің ББК отырысының 2025 жылғы "18" наурыздағы №7 хаттамасы		Рамазанова М.А.

1. Қабылдау емтиханының бағдарламасы:

Бағдарлама «Денсаулық сақтау» саласында оқуға түсушілерге арналған, келесі білім беру бағдарламалары бойынша ВМ089 – «Медициналық - профилактикалық іс», «Медициналық - профилактикалық іс». Бағдарлама 2025-2026 оқу жылына, 2026-2027 оқу жылына, 2027-2028 оқу жылдарына арналады.

2. Оқуға түсушілер үшін талап етілетін білім деңгейі:

«Медициналық - профилактикалық іс», «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандықтары бойынша жоғары медициналық білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды..

3. **Оқу мерзімі:** 6В10119 «Медициналық-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасы бойынша оқу мерзімі диплом қосымшасына сәйкес анықталады.

4. Байланыс ақпараты:

Алматы қ., Төле би к-сі, 94, КЕАҚ «С. Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті», Х. Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебі, каб.209, тел.: 8 (727) 3387090 немесе ішкі 7107, avgambaeva.n@kaznmu.kz.

5. Қабылдау емтиханын өткізу және бағалау нысаны

Пререквизиттер (негізгі пәндер) бойынша тестілеу: **Коммуналдық гигиена, еңбек гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы, тамақтану гигиенасы және эпидемиология.**

Оқудың қысқартылған түріне түсу емтиханы бір дұрыс жауапты таңдау арқылы компьютерлік тестілеу түрінде өткізеді.

Сұрақтар саны – 50. Максималды балл – 100.

Өту ұпайы – 50 (әр дұрыс жауап 2 ұпайға тең). Тестілеу уақыты – 60 минут.

Қабылдау емтиханының нәтижелері ол өткізілген күні жарияланады. Қабылдау емтиханын қайта тапсыруға рұқсат етілмейді.

Тест сұрақтары 2025 жылғы «8» наурыздағы №7 Х.Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебінің ББК отырысында және академиялық кеңестің отырысында бекітілді хаттама №8 от «29» сәуір 2025 ж.

6.Қабылдау - тест өткізу орны

Өткізу орны: Алматы қ., Төле би к-сі, 94, КЕАҚ "С. Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті"

7.Емтихан материалдары

1. "Эпидемиология" пәні бойынша қабылдау емтиханына арналған сұрақтар:

1. Қоғамдық денсаулық сақтаудағы эпидемиологиялық бақылау. Эпидемиологиялық бақылаудың міндеттері мен концепциялары. Эпидемиологиялық бақылау жүйесін жобалау және бағалау.
2. Эпидемиологиялық зерттеу гипотезасын әзірлеу. Кесінді (cross-sectional) және аналитикалық (analytical) зерттеулер. Эпидемияны зерттеу үшін дизайнды таңдау.
3. Эпидемиологияның ғылымы ретінде қоғамдық денсаулық сақтаудағы рөлі. Тарихы. Аурушандық түрлері. Жұқтыру факторлары, инфекция көздері, жұқтыру жолдары.
4. Сібір жарасының ошақтарында эпидемиологиялық тексеру алгоритмін сипаттаңыз. Топтық аурулар мен эпидемиялық өршу көздерін анықтау, олардың пайда болу себептері мен жағдайларын анықтау.
5. Аурумен (немесе ауруға күдікті) байланыста болған адамдарды анықтау мақсатында эпидемиологиялық зерттеу ұйымдастыру алгоритмін белгілеңіз. Қызылша ауруының мысалында.
6. Конго-Қырым геморрагиялық қызбасы инфекциялық ауруының өршуін зерттеу (қадам бойынша), инфекция ошақтарының шекараларын анықтау және эпидемияға қарсы және профилактикалық шаралар жоспарын жазу.
7. Инфекциялық және инфекциялық емес аурулар. Түрлері. Жұқтыру факторлары.
8. Аса қауіпті инфекциялар (АҚИ). Инфекция көздері бойынша таратыңыз. АҚИ негізгі жұқтыру жолдары. Қазақстандағы аса қауіпті инфекциялар өршуі.
9. Sars-Covid 19 эпидемиологиясы. Тарихы. Диагностикасы. Оқиғаны анықтау, байланыста болғандарды табу. Инфекция ошақтарында санитарлық-профилактикалық шаралар.
10. Медицина көмегімен байланысты инфекциялар (МКИ). Түрлері, пайда болу және жұқтыру жолдары. Инфекцияны алдын алу және инфекциялық бақылау бағдарламасы (ИАИБ).
11. Медицина қызметкерлерінің инфекциялық қауіпсіздігі. Медицина қызметкерлерінің қолдарын гигиеналық өңдеу. МКИ бойынша қолданылатын негізгі нормативтік құқықтық құжаттар.
12. Денсаулық сақтау нысандарында медициналық қалдықтармен жұмыс істеуге қойылатын негізгі талаптарды көрсетіңіз. Медициналық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын қолдану.
13. Медициналық қалдықтар. Анықтамасы, түрлері, қолданылуы. Медициналық қалдықтарды қауіпсіз жинауға және кәдеге жаратуға арналған контейнерді (бұдан әрі – ҚЖКЖК) утилизациялау.
14. Эпидемиологиядағы себеп-салдарлық байланыс. Себеп-салдарлық жол. Себеп-салдарлық байланыс түрлері мен факторлары.
15. Инфекциялық және паразитарлық ауруларды жіктеу. Мысал арқылы.

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»		
Х.Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебі	Қабылдау емтиханының бағдарламасы	Редакциясы: 1	11 беттің 5 беті

16. Денсаулық сақтау саласындағы саясат. Эпидемиологияның әсері. Денсаулық сақтау саласында әзірленген стратегиялық құжаттамаларды атаңыз.
17. Инфекциялық аурулар. Гепатит және ВИЧ инфекциясы. Эпидемиологиялық бақылау және жауап шаралары.
18. Халықаралық медициналық-санитарлық ережелер. Эпидемиологиядағы рөлі. Қажетті қуаттар, жауапты органдар.
19. Денсаулықты және аурушандықты бағалау. Аурулар жиілігін өлшеу. Қауіптілікке ұшыраған халық (шабуыл индексі), репродуктивті сан.
20. Аурушандық және таралу. Өлім-жітім көрсеткіштері. Аурулардың туындау жиілігін салыстыру.

2. «Тағам гигиенасы» пәні бойынша қабылдау емтиханының сұрақтары:

1. Тағам гигиенасының мақсаты, міндеттері, әдістері.
2. Үйлесімді тамақтанудың негізгі қағидалары.
3. Еттің тағамдық құндылығы. Адамға ет арқылы тарайтын аурулар.
4. Сүттің тағамдық құндылығы. Сүт қауіпсіздігін қамтамасыздау.
5. Балық пен теңіз өнімдерінің тағамдық құндылығы. Сақталуына қойылатын талаптар.
6. Жемістер және көкөністердің сақталуы мен тарату тәртібіне қойылатын гигиеналық талаптар.
7. Жүкті және бала емізетін әйелдердің тамақтану ерекшеліктері.
8. Мектеп жасындағы балалардың тамақтану ерекшеліктері.
9. Жасы ұлғайған қарт адамдардың тамақтану ерекшеліктері.
10. Тағам өнімдерінің қауіпсіздігі: сапа көрсеткіштері мен оған әсер ететін факторлар.
11. Тағам дайындауға қойылатын гигиеналық талаптар.
12. Азық-түлікті қабылдау, сақтау, тасымалдауға қойылатын талаптар.
13. Қоғамдық тамақтандыру объектілеріне қойылатын санитариялық талаптар.
14. Қоғамдық тамақтандыру объектілерінің қондырғы, құрал-саймандары, ыдыстарына қойылатын санитариялық талаптар.
15. Тамақтану улану. Этиологиясы.
16. Азық-түліктің токсин және химиялық заттармен ластануына ықпал ететін факторлар.
17. Тамақтану улану таралуын төмендететін профилактикалық шаралар.
18. Артық дене салмағы, семіздік мәселелері.
19. Ұлттық тағам өнімдерінің маңызы.
20. Фаст-фудтың адам денсаулығына әсері.

3. «Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы» пәні бойынша қабылдау емтиханының сұрақтары:

1. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы. Пәні, мақсаты, міндеттері, дәрігердің жұмысындағы орны.
2. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы. Түсінігі, зерттеу әдістері.
3. Балалар мен жасөспірімдердің өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары.

4. Физикалық даму ұғымы. Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуын талдау, оның мақсаттары мен міндеттері.
 5. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын жеке деңгейде бағалау. Денсаулық критерийлері.
 6. Шынықтыру. Түсінігі, құралдары, мәні.
 7. Мектепке дейінгі балалар мекемелерінің сыртқы және ішкі жоспарлануына қойылатын гигиеналық талаптар. Санитарлық-індетке қарсы режим: түсінігі, гигиеналық және індетке қарсы іс-шаралар жүйесі.
 8. Мектепке дейінгі балалар мекемелеріндегі ауа-жылу және жарық режиміне қойылатын гигиеналық талаптар.
 9. Мектептердің жоспарлануына, жабдықталуына және тазалығына қойылатын гигиеналық талаптар. Сынып бөлмесіндегі жиһазды таңдау және орналастыру. Жарықтандыру, микроклимат, олардың нормалануы.
 10. Балалар ойыншықтарына және мектеп оқулықтарына қойылатын гигиеналық талаптар.
 11. Балалар жиһазына қойылатын гигиеналық талаптар, таңбалау, балаларды отырғызу тәртібі. Балаларды отырғызуды бақылау бойынша медицина қызметкерлерінің міндеттері.
 12. Балалардың дұрыс тамақтануы туралы түсінік. Балалар тамақтануының ерекшеліктері.
 13. Балалар ұжымдарында тамақтануды ұйымдастыру, әртүрлі мекемелердегі (мектепке дейінгі ұйымдар, жалпы білім беретін мектептер, гимназиялар, колледждер) тамақтану ерекшеліктері.
 14. Балалардың мектепке дайындық деңгейін анықтау. «Мектептік жетілу» ұғымы, анықтау әдістері, бағалау.
 15. Қозғалыс белсенділігінің оңтайлы режимі – дене тәрбиесінің негізгі принципі ретінде, гипер- және гипокинезия, алдын алу шаралары.
 16. Балалардың күн тәртібі және мектепке дейінгі мен мектеп жасындағы балаларға қойылатын талаптар.
 17. Оқу процесін ұйымдастыру, гигиеналық принциптер.
 18. Кәсіби бағдар және кәсіби іріктеу туралы түсінік, медициналық аспектілер.
 19. Жасөспірімдерге дәрігерлік-кәсіби кеңес беру ұғымы. Жасөспірімдерді медициналық тексеру.
 20. Мектепке дейінгі және мектеп жасындағы балалардың дене тәрбиесіне медициналық бақылау. Созылмалы аурулары бар балалардың дене тәрбиесінің ерекшеліктері.
- 4. «Еңбек гигиенасы» пәні бойынша қабылдау емтиханының сұрақтары:**
1. Еңбек гигиенасы туралы түсінік. Еңбек гигиенасының жұмыс орнын ұйымдастырудағы маңызы
 2. Жұмыс орнындағы орта факторларына түсініктеме беріңіз.
 3. Еңбек жағдайын бағалаудың негізгі әдістері.
 4. Зиянды өндірістік факторлардың түрлері.
 5. Химиялық заттармен жұмыс істеу барысындағы алдын-алу шараларын ұйымдастыру.

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»	
Х.Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебі	Қабылдау емтиханының бағдарламасы	Редакциясы: 1 11 беттің 7 беті

6. Шу және оның жұмысшылардың денсаулығына әсері.
7. Жұмыс орнындағы шу деңгейін бағалау.
8. Діріл деңгейін бағалау.
9. Жеке қорғаныс киімдері мен жеке қорғану құралдарының түрлері.
10. Эргономика және оның принципі.
11. Жұмыс орнындағы жұмыс жағдайларының ерекшеліктері және оларға қойылатын талаптар
12. Жұмысшылардың жұмыс барысындағы психофизиологиялық жүктемелерін бағалау.
13. Қажу кезіндегі алдын алу шаралары.
14. Биіктікте жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.
15. Жұмыс орнындағы ауа температурасының жайлылық жағдайы.
16. Жұмыс орнындағы ыңғайлы жарықтандыру деңгейі.
17. Жұмыс орындарын желдетуге қойылатын негізгі талаптар.
18. Шаршаудың алдын алу мақсатында жұмысшылар үшін жұмыс орнында үзілістер мен дұрыс демалыстарды ұйымдастырудың негізгі қағидалары
19. Жұмыс аймағындағы радиациялық қауіпсіздік
20. Қазақстан Республикасында еңбек гигиенасының заңнамалық аспектілері мен санитарлық-гигиеналық нормалары мен ережелері.

5. "Коммуналдық гигиена" пәні бойынша қабылдау емтиханына арналған сұрақтар:

1. Халықтың жұқпалы және жұқпалы емес ауруларындағы су факторы. Алдын алу бойынша іс-шаралар.
2. Ауыз судың сапасын нормалаудың гигиеналық принциптері. Ауыз судың сапасын мемлекеттік және өндірістік бақылау.
3. Жер үсті және жер асты сумен жабдықтау көздерінен бас су құбыры құрылыстары мен тарату желісі схемаларының санитарлық сипаттамасы.
4. Суды ағартудың және зарарсыздандырудың реагентті және реагентсіз әдістері, олардың гигиеналық сипаттамасы.
5. Хлордың бактерицидтік әсер ету механизмі. Хлорлау тиімділігін анықтайтын жағдайлар мен факторлар.
6. Ауыз сумен жабдықтаудың жер үсті және жерасты көздерінен су құбырларын санитарлық қорғау аймақтарын ұйымдастыру, олардың гигиеналық маңызы.
7. Шаруашылық-тұрмыстық, еріген және өндірістік сарқынды сулардың санитариялық-гигиеналық сипаттамасы, олардың су объектілерінің жай-күйіне, халықтың денсаулығы мен өмір сүру жағдайларына әсері.
8. Су объектілерінің суындағы зиянды химиялық заттарды нормалаудың гигиеналық принциптері.
9. Су пайдалану пункттеріндегі су айдындарының су сапасына қойылатын талаптар, су объектілеріне сарқынды суларды шығару шарттары.
10. Елді мекендердің канализациясының санитарлық-гигиеналық және эпидемияға қарсы маңызы. Кәріз жүйелері олардың салыстырмалы гигиеналық бағасы.
11. Шаруашылық-тұрмыстық ағынды суларды механикалық тазартуға арналған

құралдардың түрлері. Оларды пайдалану ерекшеліктері және жұмыс тиімділігін гигиеналық бағалау.

12. Қалалар мен ауылдық жерлердегі атмосфералық ауаның ластану көздері.

13. Атмосфералық ауаның ластануының халықтың денсаулығына әсері.

Атмосфералық ауаның ластануының адамға жедел және созылмалы әсері.

14. Атмосфералық ластануды гигиеналық нормалау.

15. Атмосфераның беткі қабатында атмосфералық ауаның ластануының таралу заңдылықтары.

16. Атмосфералық ауаның ластануына қарсы жалпы іс-шаралардың гигиеналық сипаттамасы. Санитарлық-қорғау аймақтары туралы түсінік.

17. Атмосфералық ауаның ластануымен күрес жөніндегі арнайы іс-шаралардың гигиеналық сипаттамасы. Атмосфералық шығарындыларды тазарту құрылыстарының түрлері.

18. Тұрғын үй құрылысы аумағындағы физикалық факторлар, олардың халықтың денсаулығына әсері.

19 көшедегі Шу көздері. Қалалық шудың алдын алу бойынша сәулет-жоспарлау және құрылыс іс-шаралары

20 Топырақтың гигиеналық маңызы

8. Мысал ретіндегі тест сұрақтары

1. Ішек инфекцияларын алдын алудың негізгі жолы:

- A) Вирустық препараттар
- B) Гигиенаны сақтау
- C) Оқшаулау
- D) Қыздыру

2. Вакцинация жоспарына не кіреді?

- A) Тек балалар
- B) Ұлттық күнтізбе және қауіп тобы
- C) Тек қарттар
- D) Тек әйелдер

3. Сипаттамалы эпидемиология не қамтиды?

- A) Диагноз қою
- B) Адам – орын – уақыт талдауы
- C) Препараттар
- D) Шығын статистикасы

4. Ретроспективті зерттеу дегеніміз не?

- A) Болашақ жағдайларды зерттеу
- B) Өткен оқиғаларды зерттеу
- C) Жануарларға эксперимент
- D) Сұхбат алу

5. Аналитикалық эпидемиологияның негізгі әдісі:

- A) Лабораториялық талдау
- B) Когортты әдіс

С) Сауалнама

Д) Рентген

6. Вакцинаның тиімділігінің көрсеткіші:

А) Жарамдылық мерзімі

В) Иммунологиялық тиімділік

С) Қаптама

Д) Сактау температурасы

7. Санитарлық қадағалау нені қамтиды?

А) Тек статистика

В) Жағдайды және профилактика шараларын бағалау

С) Хирургиялық емдеу

Д) Дәрі тағайындау

8. Популяциялық әдіс нені зерттейді?

А) Белгілер

В) Ортақ белгісі бар адамдар тобы

С) Бір ағза

Д) Тағам өнімдері

9. Нозокомиальді инфекция деген не?

А) Тұрмыста жұққан

В) Медициналық мекемеде жұқтырылған

С) Тұқым қуалайтын

Д) Тағам арқылы берілетін

10. Өлім-жітім дегеніміз не?

А) Ауырғандар арасындағы

В) Халық арасындағы өлім

С) Тірі қалғандар

Д) Мүгедектік жиілігі

9. Кешенді тестілеуге арналған 100-баллдық шкала

Тест түрі	Тапсырма формасы	Тапсыру тілі	Пәндер	Тест саны	Баллдары	Шекті балл
Білім беру бағдарламаларының тобының пәндері бойынша тест	Бір дұрыс жауап таңдау арқылы	Қазақша, орысша	коммуналды гигиена	50	20	10
			еңбек гигиенасы		20	10
			Балалар мен жас өспірімдер гигиенасы		20	10
			Тамақтану гигиенасы		20	10

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»				
	Х.Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебі		Қабылдау емтиханының бағдарламасы		Редакциясы: 1
					11 беттің 10 беті
			эпидемиология	20	10
Барлығы				50	100

Төрт балдық шкала бойынша цифрлық эквивалентке сәйкес келетін студенттердің оқу жетістіктерін бағалаудың әріптік жүйесі

Әріптік бағалау жүйесі	Баллдардың сандық эквиваленті	Пайыздық көрсеткіш	Дәстүрлі бағалау жүйесі
A	4,0	95-100	Үздік
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанаралық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

10. Қолданылған әдебиеттер тізімі

Тағам гигиенасы:

1. Королев А.А. Гигиена питания. М. Медицина, 2016. 528 С.
2. «Тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі туралы» техникалық регламенті, 021/2011КО ТР
3. Санитарные правила "Сан-эпид.треб.к объектам по производству пищевой продукции".Приказ МЗРК от 28 апреля 2021 года № ҚР ДСМ

Эпидемиология:

1. Подьяков А.А., Макаров В.В., Егорова Л.А. Общая эпидемиология. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2020. — 368 с.
2. Гребнева И.С. и др. Эпидемиология. Национальное руководство. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2018. — 768 с.
3. Соловьев А.Л., Нечаев Е.А. Пропедевтика инфекционных болезней и эпидемиология. — СПб.: СпецЛит, 2019. — 480 с.
4. Всемирная организация здравоохранения. Основы эпиднадзора за инфекционными заболеваниями. — Женева: ВОЗ, 2017.
5. Министерство здравоохранения Республики Казахстан. Санитарные правила и нормы (СанПиН). — Астана, 2023.
6. Жалпы эпидемиология : оқу құралы / ред. Б. С. Жүсіпов. — Алматы : Медицина, 2021. — 256 б.

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»		
Х.Досмұхамедов атындағы Қоғамдық денсаулық сақтау мектебі	Қабылдау емтиханының бағдарламасы	Редакциясы: 1 11 беттің 11 беті	

7. Эпидемиология негіздері : оқу-әдістемелік нұсқаулық / ҚР ДСМ. — Нұр-Сұлтан, 2022. — 58 б.

Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы:

1. Учебник «Гигиена детей и подростков». Под редакцией Неменко Б.А. 2013 г
2. Учебно-методическое пособие по защите прав потребителей Баталова Т.Л. Шалтакбаев С.Ж. 2015г.
3. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы Неменко Б.А., Оспанова Г.К. Алматы 2007

Еңбек гигиенасы:

1. 1.Измеров Н.Ф., Кириллов В.Ф. Гигиена труда. Учебник. Москва, 2013.
2. 2.Гигиена. Кенесариев У.И., Тогузбаева К.К., Бекмагамбетова Ж.Д. и др., Учебник Алматы. 2009 г.
3. Руководство к практическим занятиям по гигиене труда (под ред. В.Ф. Кириллова)- М., Медицина, 2001.- С. 88-103, 173-215, 296-311.
4. «Руководство по санитарной экспертизе в области гигиены труда. Под ред. д.м.н., проф. Сраубаева Е.Н., Белоног А.А. – Караганда, 2008. – С. 13-30; 512-514

Коммуналдық гигиена:

1. «Коммунальная гигиена» Неменко Б.А., Кенесариев У.И. Алматы, Ғылым, 2013.
2. Неменко Б.А. «Коммунальная гигиена» Алматы, 2004, 285 стр.
3. Неменко Б.А., Бекказинова Д.Б., Арынова Г.А., Елгондина Г.Б. «Руководство к практическим занятиям по коммунальной гигиене» Алматы, 2008. – 430 с.